

ทางออก

การพัฒนาแนวพุทธ

ธรรมรัตน์ ณ สงขลา

ทางออกการพัฒนาแนวพุทธ

ธรรมรัตน์ ณ สงขลา

สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษาไทย

ชื่อหนังสือเรื่อง	ทางออกการพัฒนาแนวพุทธ
ชื่อผู้แต่ง	ธรรมรัตน์ สุวณะ
ราคา	135 บาท
คำโปรย	ทางออกสังคมการมุ่งสร้างสังคมการพัฒนาแนวพุทธ อันเป็นวิถีตะวันออก ซึ่งโลกของเรามีหลักธรรม
ทาง	พระพุทธศาสนา มาเนิ่นนานกว่าสองพันห้าร้อยปี
ปฏิบัติ	ย่อมเป็นที่พึงพาทางจิตใจให้มนุษย์ได้ศึกษาและ เพื่อความดับทุกข์ แล้วสร้างชีวิตให้มีความสุข รู้ถึงตัวทุกข์ ตัวสุข อยู่เสมอ และต้องไม่ประมาท ในการใช้ชีวิตแต่ละขณะนั้นๆ อนึ่งหลักธรรม คำ สอน แห่งพระพุทธศาสนาสร้างสังคม ชุมชน และยึด เป็น

แนวทางการดำเนินชีวิตของบุคคล ย่อมจะสร้าง

หลัก

ชีวิตไม่ให้เลือนลอย ประหนึ่งดังการมีทางเสือเรื้อ

กำกับไว้เสมอ ในการดำเนินการสร้างชีวิต โดย

การ

ใช้ปัญญาตัวใดๆ โพล่ง แก้ไขปัญหาเรื่องราว

ให้กับชีวิต

ตนเองได้ อย่างมีสติปัญญา มองโลกตามความ

เป็นจริง

หมวดหมู่

หนังสือทั่วไป

คำนำหนังสือเรื่อง

ทางออกการพัฒนาแนวพุทธ

การพัฒนาแนวพุทธแนวคำสอนมุ่งสู่การไม่เบียดเบียน ดำรงอยู่ได้ด้วยเมตตาธรรม สร้างสันติสุขให้คนอยู่ร่วมกันได้ อย่างมีที่พึ่งสำหรับคนยากไร้ คลายปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม มีมนุษยธรรม ครองตนอยู่ได้อย่างไม่ประมาท มีสวัสดิการ อยู่อย่างมีความสุข สร้างจุดสันติสุขให้กับโลกและมนุษยชาติผู้ดงามนั้น

ทางออกการพัฒนาแนวพุทธ ได้เขียนรังสรรค์ขึ้นใหม่ ยังมีเนื้อหาน้อยประเด็น และยังขาดความกว้างรอบด้วยประสบการณ์ อันนี้ต้องขอใคร่ถกไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ธรรมรัตน์ ณ สงขลา

สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษาไทย

เนื้อหาสาระโดยสังเขป

๑. -การไม่ลุ่มหลงในตัววัตถุอันไม่จีรัง
๒. -การสนองความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นพอควร
๓. -การบริโภคอย่างมีเหตุผลพอเพียง
๔. -การไม่สะสมส่วนเกินในชีวิตที่ฟุ้งเฟ้อ
๕. -การทำงานเพื่อสังคมการมีส่วนร่วมและร่วมมือกัน
๖. -การใช้หลักอหิงสกรรมไม่เบียดเบียน
๗. -การได้อยู่กับธรรมชาติเบื้องต้นท่ามกลางความสุข
๘. -การให้ทานบริจาคจากระแคะแค่นยากไร้

ทางออกการพัฒนาแนวพุทธ

ทิศทางสังคมอันหลากหลายนาทัศนะ ย่อมมีการศึกษาเรียนรู้และได้นำมาปฏิบัติใช้โดยเฉพาะการเริ่มสร้างชุมชนพึ่งตนเองได้ การพัฒนาแนวพุทธนั้นต้องอาศัยความศรัทธาในหลักธรรมคำสอนแห่งพระพุทธศาสนา เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับบุคคล ชุมชน และสังคม โดยการพัฒนาแนวพุทธเป็นแนวทางแห่งการพัฒนาทางเลือก ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการสร้างวิถีชุมชนตามหลักพุทธธรรม ได้มีการศึกษาเรื่องพระพุทธศาสนา และวัฒนธรรมตะวันออก ที่สอนให้นุชนั้น ได้มีการแสวงหาชีวิตที่เต็มไปด้วยความหมาย ท่ามกลางความเบียดเบียนในชีวิตอย่างปราศจากความทุกข์ ลดละทิวและความมีอัตตาที่เห็นแก่ตัว ให้มีเมตตาธรรมแด่เพื่อนมนุษย์ด้วยกันในการใช้ชีวิต การเกิดมาเป็นเพื่อนมนุษย์กันแล้ว ต้องไม่เบียดเบียนกัน ควรอภัยกันได้ในยามที่ทะเลาะกันหรือมองเห็นผิดแตกต่างจากเรา ควรเคารพซึ่งกันและกันอย่างมีเหตุผล พระพุทธศาสนานิยมสอนเรื่อง การใช้ปัญญาพิจารณาเหตุการณ์อย่างมีเหตุผล เดินทางสายกลาง ไม่เร้าร้อนรีบร้อน มีการวางเฉยตั้งตนอยู่ในอุเบกขา คือ มีความนิ่งและมั่นคงแล้วใช้สติปัญญาค่อยๆ ใช้ปัญญามองให้เห็นเหตุและมองให้เห็นผล อย่างแจ่มชัดก่อนการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ทางออกสังคมการมุ่งสร้างสังคมการพัฒนาแนวพุทธ อันเป็น
 วิถีตะวันออก ซึ่งโลกของเรามีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาเนิ่น
 นานกว่าสองพันห้าร้อยปี ย่อมเป็นที่พึงทางจิตใจให้มนุษย์ได้ศึกษาและ
 ปฏิบัติ เพื่อดับทุกข์ แล้วสร้างชีวิตให้มีความสุข รู้ถึงตัวทุกข์ ตัวสุข
 อยู่เสมอ และต้องไม่ประมาทในการใช้ชีวิตแต่ละขณะนั้นๆ อนึ่งการนำ
 หลักธรรมคำสอนแห่งพระพุทธองค์มาสร้างสังคม ชุมชน และยึดเป็น
 แนวทางการดำเนินชีวิตของบุคคล ย่อมจะสร้างหลักชีวิตให้ไม่เลื่อน
 ลอย ประหนึ่งดังการมีหางเสือเรือกำกับไว้เสมอในการเดินทางการสร้าง
 ชีวิต การดำเนินชีวิต ก็เพื่อไม่ให้เกิดการหลงทางใช้ชีวิตที่ผิดพลาดหรือ
 การมองผิดมีโทษ โดยการใช้ปัญญา ตัวใดๆ โพล่ง แก้ไขปัญหาเรื่องราว
 ให้กับชีวิตตนเองได้ อย่างมีสติปัญญา มองโลกตามความเป็นจริง

แนวทางด้านต่างๆในทางออกการพัฒนาแนวพุทธ

๑ การไม่ลุ่มหลงในตัววัตถุอันไม่จีรัง

การใช้โมหะในความคิด ย่อมทำให้เกิดการลุ่มหลงในสิ่งอันไม่
 จีรัง ดังเช่น การไหลหลงวัตถุที่เป็นสิ่งของอย่างยึดติดเป็นตัวเป็นตน
 ขึ้นมา ย่อมสร้างความทุกข์ให้กับจิตใจได้เมื่อเรายึดติดกับมัน เพราะทุก
 อย่างมีการเสื่อมอยู่เสมอ ซึ่งการหลงไหลวัตถุแล้วเกิดความเสื่อมแก่
 จิตใจนั้นๆได้กล่าวคือ การมีโมหะจรตเกิดขึ้น สร้างอุปาทานใจให้ใคร่

คิดด้วยใจฟังเพื่อ หลงไหลไปกับความไม่มีแก่นสาร อันนี้ ต้องแก้ไข
 ปัญหาด้วย การใช้สติสัมปชัญญะ เข้าพิจารณาสิ่งนั้นๆอยู่เนืองๆ
 สม่ำเสมอ จนตกผลึกแล้วมองเหตุการณ์ซึ่งเหตุซึ่งผลอย่างเข้าใจตรงความ
 เป็นจริง รู้ถูกผิดคุณโทษ อย่างเข้าใจแล้วแก้ปัญหาต่างๆได้ในเร็วพลัน
 ซึ่งในด้านการไม่หลงในวัตถุอันไม่จีรัง นั้น ได้เป็นอุดมคติวิถีทางการ
 ดำเนินชีวิตของโลกตะวันออกอันที่จะมองคุณค่าทางจิตใจมากกว่าตัว
 วัตถุนั้นๆ ซึ่งคุณค่าทางจิตใจนั้นโลกทุกวันนี้ค่อนข้างจะหายาก เพราะ
 เต็มไปด้วยการระบากระบายของวัตถุมากมายเหลือคณนา เต็มห้องตลาด
 ซึ่งเราจะเห็นว่า เป็นการขายชวนให้ซื้อปัจจัยวัตถุธรรม ที่ตั้งกองอยู่
 ตรงหน้า ยามเราเห็นด้วยตา เราได้ยินด้วยหู ถ้าคิดจะได้มาครอบครอง
 ตัดสินใจซื้อหา โดยไม่พิจารณาว่า ราคาถูกหรือแพง เป็นของฟุ่มเฟือย
 ของสิ้นเปลือง และมีประโยชน์เล็กน้อยเพียงใด ถ้าไม่มีสติปัญญากำกับ
 ไหลหลงซื้อข้าวของนั้นมา กล่าวคือ เป็นการตั้งอยู่บนโมหะจิตฟังเพื่อ
 ฟุ่มเฟือย อันประหนึ่งจะเห็นว่า การระบาบของวัตถุจะทำให้เกิดสังคม
 ฟุ้งเฟ้อ อาจจะทำให้มีหนี้สินครัวเรือนหรือพ่อบ้านแม่บ้านเกิดขึ้นมาได้
 อย่างไม่จำเป็น ซึ่งสังคมฟุ้งเฟ้อการมีโมหะจิตลุ่มหลงในของราคาแพง
 ตามยี่ห้อและการโฆษณาอื่นๆ ย่อมไม่สร้างแก่นสารให้สร้างหลักปักฐาน
 ให้กับชีวิตตนได้ กล่าวคือ ยิ่งซื้อยิ่งบริโภค ด้วยปัจจัยในด้านเงินทอง
 เงินทองล้วนหายาก สิ่งของฟุ่มเฟือยอาจจะก่อให้เกิดหนี้สินพอกพูน
 เพราะไม่มีวินัยการเงินของพ่อบ้านแม่บ้าน โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลมี

การจับจ่ายใช้สอยกันอย่างไม่บันยะบันยัง กล่าวคือ การจะขาดเงินออมเงินสะสมไว้ให้ลูกได้เรียนหนังสือ ด้วยพ่อบ้านแม่บ้านใช้เงินทองสุรุ่ยสุร่ายหมดไปกับหน้าเทศกาลต่างๆ ไปทุกคราวครั้งๆ แล้วยังส่งผลถึงการขาดเงินออมมาทำการเลี้ยงชีพในยามชรา เมื่อก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุที่รายได้ลดลงแล้วยังต้องเก็บเงินไว้สำหรับการรักษาโรคหรือการมีปัจจัยเงินนั้นไว้รักษาสุขภาพตัวเอง ให้มีอายุยืนยาว ความพึงพอใจปราศจากการออมเงินที่เข้มแข็ง เราต้องตัดสินใจเด็ดขาด เราไม่ซื้อหาอะไรมาให้มาก เราจะเก็บเงินไว้ในบัญชีธนาคารหรือกระปุกออมสิน โดยเฉพาะอย่างนี้แล้วนั้น จึงจะพาครอบครัวรอด มีเงินเหลือเก็บเหลือใช้แล้วยังสร้างฐานะได้ ไม่ลำบากกายแก่ ใช้เวลาอยู่กับลูกกับหลานได้อย่างมีความสุข ครอบครัวที่อบอุ่น เพราะมีความมั่นคงในชีวิตแล้วเกิดมาจากการออมทางการเงินเป็นฐานชีวิตที่ไม่ประมาท ซึ่งในหลักพุทธธรรมชี้ให้เห็นคุณโทษในความประมาทแห่งชีวิตไว้อย่างชัดเจน เพราะพระพุทธองค์สอนให้ไม่ประมาทในชีวิตไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม อันเราจะนำมาใช้กับชีวิตประจำวันได้เพื่อสร้างฐานการเงินครัวเรือนของพ่อบ้านแม่บ้านไม่ให้เกิดสังคมพึ่งเพื่อจับจ่ายใช้สอยกันไปอย่างสิ้นเปลืองเงินทอง ก็เพราะ เงินทองส่วนหายาก ยามจำเป็นต้องใช้เงินทองอย่างรีบด่วน แล้วเราไม่มีเงิน เราจะนึกถึงคุณค่าของเงิน แม้แต่บาทสองบาท สิบบาท ยี่สิบบาทขึ้นมาทันที แล้วจะเป็นบทเรียนในชีวิต ความล้มเหลวในวัตถุ สังคมพึ่งเพื่อ เงินจะขาดมือ มีหนี้สิน ขาดเงินออม มีความประมาทไม่

มีวินัยทางการเงิน ครอบครัวก็จะไม่มั่นคงในสถานะการเงิน จะขาดซึ่งความสุขบางประการเมื่อมีหนี้สิน อนึ่งนั้น ก็ต้องทำงานกันต่อไป ยังพักชีวิตไม่ได้ ด้วยเพราะไม่มีวินัยการเงินมาตั้งแต่ต้นทางสร้างครอบครัวที่ประมาทใช้จ่ายหลงไปกับวัตถุข้าวของแพงๆ ในสังคมฟุ้งเพื่อการลุ่มหลงวัตถุอันไม่จีรัง

๒ การสนองความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นพอควร

ปัจจัยสี่ อันได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม เป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่มีความต้องการใช้ในการดำรงชีวิตให้อยู่รอด เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับคนจนซึ่งถ้าขาดสิ่งเหล่านี้ไปก็ดำรงชีวิตอยู่ไม่ได้ ปัจจัยนอกจากนี้แล้วนั้น เช่น รถยนต์ บ้านหรู เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกของผู้มีฐานะในสังคมฟุ้งเฟ้อถ้าขาดสิ่งเหล่านี้ไปก็จะยังอยู่ดำรงชีวิตได้ ดังจะกล่าวยกตัวอย่างว่า ปัจจัยสี่ นั้น ที่เป็นการสนองความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นพอควร ไว้ดังนี้

-อาหาร อาหารพื้นๆแต่โอชะด้วยความสุขแก่ท้องอิ่ม ซึ่งไม่เห่อเหิมรสชาติแห่งอาหารแพงๆ ใช้ชีวิตอยู่กินแต่ละวันให้มีความสุขอย่างเช่นพุทธธรรมสอนให้เราหัดพึงตนเอง ตนนั้นแหละเป็นที่พึงแห่งตน ดังนั้น การทำอาหารกินเองด้วยตนเองนั้นย่อมอิ่มเอมนานด้วยความสุขในชีวิตอันท้องตนเองต้องพึงพาตนเองยามเราหิวมีความอยากกินอาหาร เราก็ต้องอยากทำงานให้ขยันหมั่นเพียรนี้ก็อยากทำงานหาเงิน

มาซื้ออาหารมาปรุงไว้รับประทานมือนั้นๆด้วยในครัวเรือน โดยอย่างไม่
ออกซื้ออาหารแพงๆ นั่งห้องอาหารหรูๆ ย่อมสร้างความประหยัด
พอเหมาะแก่ฐานะได้ อย่างมีอยู่มีกิน เดินทางสายกลางไม่บริโภคของ
แพง แต่อยู่ในหลักความพอดี พอเพียง รู้จักคุณค่าความรู้จักพอ ในการ
อยู่การกิน ซึ่งการพึ่งตนเองการบริโภคในครัวเรือน ทำอาหารจากผลิต
ของเกษตรเลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชพรรณ นำมาปรุงอาหาร กินข้าวพร้อมหน้า
พ่อแม่ลูกและหลานๆ ในระบบครอบครัว มันเป็นความสุขเหนือ
ความสุข ได้พบปะพูดคุยในวงอาหารพ่อแม่ลูกและหลานๆ อันมีอาหาร
พื้นๆแต่โอชะด้วยความสุข อิ่มท้อง อิ่มใจ อิ่มความสุข ครอบครัวแนว
วิถีพุทธนั้นนี้ ในการพึ่งตนเองการบริโภคในครัวเรือน ตนแลเป็นที่พึ่ง
แห่งตน

-ที่อยู่อาศัย การมีบ้านที่อยู่อาศัยเรือนหลังชายคานอน
ป้องกันแดด ลม ฟ้าฝน และป้องกันโจรขโมยทรัพย์สิน มีที่อยู่ที่หลับ
ที่นอนเป็นของตนเองอย่างเป็นที่ไปทางได้แล้ว ก็ไม่มีความทุกข์มากนัก
ไม่จำเป็นต้องดิ้นรนทำงานอะไรมากมายสักเท่าใดแล้ว เพราะได้สร้าง
บ้านไว้อาจจะสร้างโดยพ่อแม่ หรือสร้างจากตนเอง ซึ่งพ่อแม่ที่ทุกคน
สังคมพุทธ อยากสร้างบ้านให้ลูกๆไว้ เป็นมรดกเพื่อที่จะเห็นลูกสบาย
มีความสุข คนไทยพุทธขอให้มีบ้านอยู่ ก็สุขใจในชีวิตมิใช่เล่น ผ่อน
คลายความทุกข์ความกดดันเพราะการดิ้นรนอยากมีบ้านให้สะดวกสบาย
เหมือนใครๆเขา แล้วก็ได้นำไปย้ำพ่อแม่มาเลี้ยงดูยามท่านชราภายในบ้าน

ที่อบอุ่น “บ้านนี้คืออยู่เย็นเป็นสุข” ดังพ่อแม่ที่มีชีวิตอยู่มาพักอาศัยร่วม
 ชาติเดียวกันกับลูก บ้านนั้นก็เสมือนดังมีร่มโพธิ์ร่มไทร มีหลังชายคา
 นอนเดียวกันร่วมกับพระอรหันต์ นับว่า เป็นใบบุญหนุนส่งให้ชีวิตมี
 ความเจริญรุ่งเรืองของครอบครัว บ้านที่อยู่อาศัยนั้น สังคมไทยวิถีพุทธ
 สะดวกอยู่ สะดวกพัก ไม่อับปอดโปร่ง

อยู่แล้วสบายมีความสุขร่มเย็น ยิ่งเป็นสร้างบ้านแหล่งชุมชน อาจจะทำมา
 คำขึ้น มีพื้นที่ค้าขาย เสริมรายได้ให้กับครัวเรือน ถ้าเลือกทำเลดีเป็น
 แหล่งค้าขาย บ้านหลังนั้นในสังคมทุกวันนี้ย่อมล้มตาอำปากได้มีฐานะ

-ยารักษาโรค ซึ่งยามเจ็บได้ป่วยก็จำเป็นต้องพึ่งหมอรักษา
 ให้ยารักษาโรคนั้นๆ เปลืองทุกสิ่งสร้างสุขให้ชีวิตมีสุขภาพดีแข็งแรง
 จิตใจเรงร่าแจ่มใส มีชีวิตชีวา อยู่ในความเบิกบานเพราะไม่ได้เจ็บไข้ได้
 ป่วย ซึ่งการที่ใครมีอาชีพเป็นหมอนั้น ประหนึ่ง เป็นตัวแทนแห่งเมตตา
 ธรรม ดังเช่น พยาบาลสีขาว ซึ่งตั้งตนไว้ในหลักคุณธรรมดงามทุก
 ประการ เมื่อยามรักษาคณไฉนนั้นหายจากโรคได้ สร้างความสุขทดแทน
 ให้กับผู้ป่วยญาติได้หมดทุกข์ลงได้ เมื่อยามที่หมอนั้นๆ รักษาตนเอง
 ลูกตนเอง หรือการรักษาพ่อแม่และญาติๆ ได้หายจากการเจ็บป่วย
 ความทุกข์แห่งการมีโรคนั้น ทุกข์มิใช่เบา ดังคำสอนของพระพุทธองค์
 ทรงสอนว่า “การไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ” ดังนั้นการ ยัมได้
 หัวเราะได้ กินได้นอนหลับ ไม่ต้องรับประทานยาเป็นประจำ ก็สุขแก่

อรรถภาพความเป็นอยู่ในชีวิตได้ เพราะสุขภาพแข็งแรงอยู่ดีมีสุข อายุมัน
ขวัญยืนรู้จักรักษาสุขภาพและอนามัย ดังคำชี้แนะของหมอที่รักษาโรค
นั้นๆอยู่ ย่อมเป็นทั้งการรักษาใจมีเมตตาธรรม ให้หลักจิตกำลังใจแก่
คนไข้ แล้วยังรักษากายของคนไข้ให้หายจากการเจ็บป่วยนั้นๆได้

-เครื่องนุ่งห่ม เสื้อผ้าเครื่องประดับ เครื่องนอนแต่พอกาย
ปกปิดร่างกายมิดชิด สวยงามด้วยการรีดซักบำรุงรักษาเย็บปักถักร้อย
ด้วยการที่สังคมไทยคนพุทธนั้น จัดแต่งร่างกายแต่พอเหมาะพองามดี
แต่งให้เหมาะแก่กาลเทศะ รู้จักขนบธรรมเนียมมารยาทในการแต่งกาย
เช่น การไปการแต่งงานไม่ใช่ชุดดำ การไปงานศพต้องใส่ชุดดำ การ
เข้าวัดทำบุญต้องใส่เสื้อผ้ามิดชิดใช้สีไม่ฉูดฉาดน่าเกลียดที่ดูแล้วไม่งาม
เหมาะแก่สายตา อนึ่งเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่มต่างๆนั้น ที่มีการบริโภค
ให้ทันกับแฟชั่นที่ทันสมัยในสังคมพึงเพื่อ ย่อมสิ้นเปลืองเงินโดยใช่เหตุ
มิใช่เพื่อสนองความต้องการอันจำเป็นพื้นฐาน ซึ่งเราจะเห็นว่า เสื้อผ้า
แบรนด์เนมนั้น ค่อนข้างจะแพงและรักษายากอันจะใช้ไม่กี่วันก็ทิ้งไม่ได้
เพราะหมดแฟชั่นที่ทันสมัย ต้องค้นหาเสื้อผ้าแฟชั่นใหม่อีก อันใน
หลักคำสอนพระพุทธองค์เรียกว่าเป็นของ “ปรุ้งแต่ง” ฉาบทา ทาง
อายตนะ

ให้เห็นหลงไหลไปใน ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไว้เป็นอรรถา
เครื่องอวดกายให้เห็นว่า กายรูปนั้นสวยงาม